

Saratowicz-Dudyńska, Anna

Promocja katalogu Natalii W. Raszkowan "Chudeżestwiennoje sieriebro XVI-XVIII wiekow s tierritorii istoriczeskoj i sowriemiennoj Rieczki Pospolitoj w muziejach moskowskowo Kriemla"

Kronika Zamkowa 1-2/51-52, 255-257

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Anna Saratowicz-Dudyńska

PROMOCJA KATALOGU NATALII W. RASZKOWAN
*CHUDOŻESTWIENNOJE SIERIEBRO XVI-XVIII WIEKOW
S TIERRITORIIISTORICZESKOJ I SOWRIEMIENNOJ
RIECZI POSPOLITOJ W MUZIEJACH MOSKOWSKOWO
KRIEMLA*

W Orużejnej Pałacie w Muzeach Moskiewskiego Kremla w Moskwie 27 kwietnia 2006 r. odbyła się niecodzienna promocja rosyjskiego katalogu części kolekcji sreber tego muzeum autorstwa Natalii W. Raszkwanej zatytułowanego *Chudożestwiennoje sieriebro XVI-XVIII wiekow s tierritorii istoriczeskoj i sowriemiennoj Rieczki Pospolitoj w Muzejach Moskowskowo Kriemla (Artystyczne srebra XVI-XVIII w. z terytorium historycznej i współczesnej Rzeczypospolitej w Muzeach Moskiewskiego Kremla)*, a wydane w Warszawie staraniem Zamku Królewskiego. Katalog zredagowano w zamkowym wydawnictwie Arx Regia w ramach zobowiązań Zamku Królewskiego związanych z wystawą *Skarby Kremla. Dary Rzeczypospolitej Obojga Narodów*, przygotowaną kilka lat wcześniej przez Muzeum Kremłowskie i pokazywaną polskiej publiczności w Zamku.

Pierwszy egzemplarz katalogu został wręczony Jelenie J. Gagarinej, dyrektor Muzeów Moskiewskiego Kremla przez prof. Andrzeja Rottermunda, dyrektora Zamku Królewskiego, w dniu 7 marca 2006 r. na uroczystym przyjęciu na Kremlu, będącym częścią obchodów jubileuszu 200-lecia Muzeów Moskiewskiego Kremla. Historię tego szacownego muzeum, opartego na zasobach zgromadzonych w historycznym skarbcu rosyjskich carów, otwiera ukaz Aleksandra I *O zasadach zarządzania i utrzymania w porządku i całości drogocennych przedmiotów w Mastierskiej i Orużejnej Pałacie* podpisany 10 marca 1806 r.

Katalog autorstwa Natalii W. Raszkwanej obejmuje 121 sreber, z których osiem, nieznakowanych, pochodzi z niezidentyfikowanych polskich ośrodków złotniczych, pozostałe zaś są dziełami złotników pracujących w dziewięciu miastach leżących na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów oraz współczesnej Polski: w Warszawie (2 obiekty), Wilnie (5), Wrocławiu (36), Wschowie (7), Gdańsku (55), Krakowie (1), Poznaniu (1), Toruniu (2), Szczecinie (3).

Katalog zaopatrzony w obszerny wstęp omawiający formowanie się kolekcji, rozbudowaną bibliografię odzwierciedlającą prace badawcze nad tą częścią zbioru sreber Orużejnej Pałaty i przypisy odwołujące się do trudno dostępnych dla polskiego badacza archiwaliów, stanowi ważne źródło wiedzy o tej rosyjskiej kolekcji.

Wieloletnie badania autorki zaowocowały nowymi atrybutami i uściśleniem historii obiektów, często trafiających do Muzeum bardzo różnymi drogami. Fundamentem zbioru sreber Muzeum Kremłowskiego jest kolekcja eksponowana w Orużejnej Pałacie, zbudowana na podstawie historycznego skarbcza carów rosyjskich. Znaczna część dzisiejszej kolekcji polskich sreber to dary królów i posłów polskich składane w czasie uroczystych audiencji odbywanych w Granowitej Pałacie. Rozszyfrowanie napisów grawerowanych na srebrach przez carskich urzędników przyjmujących dary, a także badania zachowanych historycznych inwentarzy skarbcza, prowadzone przez autorkę

1. Promocja katalogu *Chudożestwiennoje sieriebro...* w Orużejnej Pałacie w Muzeach Moskiewskiego Kremla w Moskwie, 27 IV 2006, od lewej: Jelena J. Gagarina (dyrektor Muzeów Moskiewskiego Kremla), Andrzej Rottermund (dyrektor Zamku Królewskiego w Warszawie), Hieronim Grala (dyrektor Instytutu Polskiego w Moskwie). Fot. W. J. Owierczenko

bądź cytowane za innymi badaczami, pozwoliły w wielu przypadkach uściślić okoliczności złożenia daru i, niekiedy, zidentyfikować ofiarodawców. Zamieszczone w katalogu reprodukcje znaków złotniczych, już wcześniej udostępnione polskim badaczom i wykorzystane między innymi w publikacji *Złotnicy na ziemiach północnej Polski. Część I* Michała Gradowskiego i Agnieszki Kasprzak-Miler (Warszawa 2002), pozwoliły w jednych przypadkach uściślić datowanie obiektów, w innych wzbogacić naszą wiedzę o *oeuvre* poszczególnych złotników bądź o okresie, w jakim używano poszczególne znaki.

Katalog otrzymał piękną oprawę graficzną autorstwa Zofii Tomaszewskiej i Adriana Napiórkowskiego twórczo wykorzystującą fotografie W. N. Sieriożina, A. M. Suszenoka i S. W. Baranowa. Układ katalogu pozwala z łatwością odnajdywać w książce poszczególne dzieła pogru-

powane według przynależności do ośrodków złotniczych i zestawione w układzie chronologicznym.

Promocja katalogu, zorganizowana przez Muzea Moskiewskiego Kremla, odbyła się w pięknej scenerii Orużejnej Pałaty, pośród ogromnych gablot pełnych sreber ofiarowywanych przez stulecia rosyjskim monarchom przez przybywające do Moskwy poselstwa ze wszystkich stron Europy. Oprócz autorki katalogu, Natalii W. Raszkwon, która krótko scharakteryzowała cele naukowe katalogu i podziękowała zaangażowanym w prace nad wydaniem katalogu polskim kolegom, oraz Jeleny J. Gagarinej, dyrektor Muzeów Moskiewskiego Kremla i gospodyni uroczystości, głos zabrał prof. Andrzej Rottermund, dyrektor Zamku Królewskiego - wydawcy katalogu, który omówił ważną dla obu stron historię kontaktów muzeów polskich i rosyjskich, oraz dr Hieronim Grala, dyrektor

Instytutu Polskiego w Moskwie, badacz zajmujący się między innymi historią kontaktów dyplomatycznych pomiędzy oboma krajami. Podkreślił on znaczenie opracowania tej części unikalnego zbioru Muzeum dla poszerzenia wiedzy o wyrobach złotniczych powstałych na ziemiach dawnej i współczesnej Rzeczypospolitej. Na zakończenie Anna Sarato-

wicz-Dudyńska z Zamku Królewskiego w Warszawie - redaktor wydania - podziękowała autorce za przyjacielską atmosferę w czasie pracy nad katalogiem.

W drugiej części uroczystości licznie zgromadzona publiczność miała okazję wysłuchać znakomitego koncertu utworów na fortepian F. Chopina i F. Liszta w wykonaniu Aleksandra Thomasa.